

VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV A MAJETKOVÝCH POMEROV V MEDVEDZÍ V OBDOBÍ 1845-2025

Podľa sčítania z roku 1754 žilo v Medvedzí 32 zemianskych rodín a v roku 1778 ich bolo 36, spolu 153 obyvateľov. V práci *Notitie* Mateja Bela sa uvádza, že familia Medveckých bola vlastníkom celého Medvedzia, a podľa sčítania ľudu z roku 1870 malo Medvedzie 55 domov a 307 obyvateľov.

Predikáty, majetok a rodostry

Historické zdroje podľa potvrdzujú, že na Orave existovala jedna rodina Medveckých s pôvodom v Medvedzí, z ktorej sa neskôr vytvorili viaceré vetvy rodu.

Približne od roku 1700 sa v Medvedzí začali používať prídomy a predikáty na rozlíšenie jednotlivých vetiev rodu, napríklad Beňo, Borsuk, Gasper, Gergel, Heretík, Hura, Kukla, Martinek, Matejek, Ollo, Páterek, Pišút a Rapák.

Záznamy o vlastníctve nehnuteľností

Vývoj evidencie vlastníctva bol od daňových a urbárskych súpisov až po katastrálne mapovanie a stabilný kataster v 19. storočí. Významným medzníkom bolo zrušenie poddanstva v roku 1848 a urbársky patent z roku 1853, na základe ktorých sa bývalí urbárnici stali právnymi vlastníkami poddanskej pôdy.

Súpis šľachty Oravskej stolice z roku 1845

V súpise z roku 1845 je uvedených 58 dospelých mužov šľachtického pôvodu žijúcich v Medvedzí. Súpis uvádza, že v Medvedzí v tom čase pravdepodobne žilo 250 až 300 obyvateľov a neboli tam zaznamenaní príslušníci iných šľachtických rodov.

Vlastníctvo rodín Medveckých v rôznych obdobiach

V tejto časti je uvedený údaj výskytu a vlastníctve nehnuteľného majetku rôznych vetiev rodu Medveckých v rokoch 1845, 1880, 1930, 1974 a 2024. Podľa prehľadovej tabuľky bolo v roku 1845 identifikovaných 15 vetiev, v roku 1880 šestnásť až sedemnásť vetiev podľa typu vlastníctva a v roku 2024 trinásť vetiev.

Majetkové zastúpenie vetiev rodu Medveckých

Obdobie	Počet evidovaných vetiev	Majetkový podiel
1845	15	68 %
1880 – domy	16	73 %
1880 – majetok	17	77 %
1930 – domy	11	50 %
1974 – majetok	14	64 %
2024 – majetok	13	59 %

Parcelný protokol a evidencia z rokov 1872–1880

Katastrálne mapovanie Medvedzia sa zachovalo z roku 1872 a parcelný protokol bol ukončený v roku 1880 a úradne potvrdený v roku 1884. Mapovanie a vymeriavanie vykonal geodet József Bavorszky.

Vlastníctvo pôdy v roku 1880

Všetky rodiny žijúce v Medvedzí vlastnili v roku 1880 spolu 640,60 ha pôdy a lesov. Rodiny Medveckých vlastnili 546,05 ha, teda 85,20 %, a iné rodiny 94,55 ha, teda 14,80 %.

Vlastníctvo pôdy v roku 1880 podľa skupín vlastníkov

Skupina vlastníkov	Výmera pôdy (ha)	Podiel na vlastníctve pôdy
Medveckí	546,05	85 %
Iní vlastníci	94,55	15 %
Spolu	640,60	100 %

Vybrané vetvy Medveckých podľa vlastníctva výmery pôdy v roku 1880

Vetva rodu Medveckých	Výmera pôdy (ha)
Ollo	134,67
Kukla	50,80
Matejek	37,12
Martinek	33,13
Petrík	26,45
Heretík	25,56
Páterek	24,17
Rapák-Borsuk	20,43
Rapák	18,93
Paulík - Gasper	16,22

Obyvateľstvo a domy v roku 1930

Podľa sčítacích hárkov z decembra 1930 malo Medvedzie 251 obyvateľov a 64 domov, z toho 7 bolo neobývaných. Príslušníkov rodu Medveckých bolo 142 a bývali v 38 domoch, ostatných obyvateľov bolo 109 a bývali v 26 domoch.

Zloženie obyvateľstva Medvedzia v roku 1930

Skupina	Počet osôb	Podiel	Počet domov	Podiel domov
Medveckí	142	56 %	38	59 %
Ostatní obyvatelia	109	44 %	26	41 %
Spolu	251	100 %	64	100 %

Vlastníctvo pôdy v Medvedzí v roku 1974

Celková výmera pôdy vo vlastníctve súkromných osôb v Medvedzí predstavovala v roku 1974 spolu 516,9589 ha. Z toho Medveckí vlastnili 141,0657 ha, čo bolo 27,29 %, a iní vlastníci 375,8932 ha, čo bolo 72,71 %.

Vlastníctvo pôdy v roku 1974

Skupina vlastníkov	ha	%
Medveckí	141,0657	27,29 %
Iní	375,8932	72,71 %
Spolu	516,9589	100,00 %

Bývajúci v Medvedzí podľa vlastníctva pôdy v roku 1974

Skupina	ha	%
Bývajúci v Medvedzí	239,6764	46,36 %
Medveckí bývajúci v Medvedzí	101,8143	19,69 %
Medveckí bývajúci mimo Medvedzia	39,2514	7,59 %
Iní bývajúci v Medvedzí	137,8621	26,67 %
spolu		

Porovnanie rokov 1880 a 1974

Medzi rokmi 1880 a 1974 klesol podiel pôdy vlastnenej vybranými rodinami Medveckých z 85,20 % na 27,29 %. Podľa toho ubudlo z výmery pôdy vlastnenej vybranými rodinami Medveckých 404,99 ha, čo predstavovalo pokles o 74,16 %.

Porovnanie zmeny vlastníctva pôdy u vybraných vetiev rodu medzi rokmi 1880 a 1974.

Vetva rodu	1880 (ha)	1974 (ha)	Podiel v 1880 (%)	Podiel v 1974 (%)	Pomer 1974/1880
Beňo	6,5100	22,7700	1,44 %	16,14 %	350%
Borsuk	15,9400	23,5500	3,52 %	16,69 %	148%
Heretík	25,5600	13,5500	5,64 %	9,61 %	53%
Hura	15,7600	21,6563	3,48 %	15,35 %	137%
Kukla	75,2200	11,4468	16,61 %	8,11 %	15%
Martinek	33,1300	7,1900	7,31 %	5,10 %	22%
Matejek	37,1200	0,0254	8,20 %	0,02 %	0%
Olo	134,6700	16,3000	29,73 %	11,55 %	12%
Páterek	35,2100	0,3300	7,77 %	0,23 %	1%
Rapák	57,5700	11,8872	12,71 %	8,43 %	21%

Záver

Dokument ukazuje dlhodobú historickú zmenu vlastníckych a populačných pomerov v Medvedzí, pričom rod Medveckých mal v 19. storočí dominantné postavenie, ktoré sa v priebehu 20. storočia výrazne zmenšilo. Napriek poklesu podielu na pôde zostali viaceré vetvy rodu prítomné v Medvedzí aj po roku 1974 až doteraz, teda v roku 2025, čo dokumentuje kontinuitu rodu v obci.